

Karin Friis Plums prædiken Kristi himmelfartsdag

Taler

Karin Friis Plum
Sognepræst

Dato

16. maj 1996

Sted

Skelager Kirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Salmernes Bog kapitel 113
Apostlenes Gerninger kapitel 1, vers 1-11
Lukasevangeliet kapitel 24, vers 46-53

Salmer

Vaj nu, Dannebrog, på voven
I dag skal alting sjunge
Kommer, sjæle, dyrekøbte
Mind mund og mit hjerte
Vidunderligst af alt på jord
Jesus, himmelfaren

Savn og befrielse

Vælge kan igen og vrage
jordens slægter alle dage,
vælge mellem liv og død.

Der kommer uvægerligt altid en afskedens dag. Der kommer en dag, hvor selv de næreste venner, der har svoret hinanden evig troskab, må skilles på den ene eller den anden måde. Mange gode historier ender med en sådan afsked, og det, der kendetegner en god historie, er måske, hvordan den beskriver afskeden. Så man kan komme derfra. For afskeden i slutningen af en fortælling er jo samtidig en afsked med tilhørerne, med læserne. De læsere, som har nået slutningen og som

skal tage afsked med alle personerne: både med dem, der drager bort, og dem der bliver. Læserne skal på én gang kunne lukke bogen og have den åben i resten af deres liv.

Når enden er god, er alting godt, siger et gammelt mundheld. Slutningen kaster sit lys – både over det, der er sket, og det som skal ske.

I slutningen af A. Milnes børnebog »Peter Plys og hans venner«, er der en sådan dobbelt afsked – en afsked mellem bogens personer og en afsked med os, læserne.

Det måtte jo komme. Barndommens tid er forbi. De små tøjdyr i 100 m-skoven har længe følt, at deres elskede Jakob skal forlade dem. Hvornår ved de ikke, hvorhen ved de ikke, hvorfor ved de ikke. De skriver i fællesskab et afskedsdigt, som de i samlet flok drager hen for at aflevere til ham. Og de har ret – han skal drage bort. Men først går han – kun sammen med sin kære plysbjørn – langt ind i 100 m-skoven, hvor der er et fortryllet sted med nogle meget høje træer og under dem det blødeste græs. »Sad man der, kunne man se hele verden liggende bredt ud foran sig, lige til den nåede himlen,« fortælles det. På det fortryllede sted fortæller Jakob Peter Plys en forfærdelig masse ting om den kendte verden og om det, der ligger udenfor den, indtil der ikke er mere at fortælle. Så udnævner Jakob Plys til sin trofaste ridder og afkræver ham et løfte om, at han aldrig vil glemme ham, hvad der end sker. Og Plys lover at besøge det fortryllede sted, selv om Jakob ikke kan være med ham. Så kan de to tage afsked, men vi andre kan først tage afsked med dem, da vi får fortalt, at hvorhen de går, og hvad der end hænder dem undervejs, så vil den lille dreng og hans bjørn altid lege på det fortryllede sted, der ligger helt langt inde bag i skoven. Og med den slutning kan vi ånde lettet op og begynde forfra på historierne om Peter Plys og hans venner – om og om igen.

Med hele verden liggende bredt ud foran sig, lige til den når himlen, tager disciplene afsked med Jesus i dag, Kristi himmelfartsdag. De har nu fået fortalt alt, hvad der er værd at vide, og med velsignelsen slår han dem til riddere. Den guddommelige historie er ved at være slut, vi er kommet til det kritiske punkt, hvor det skal vise sig, om enden er god – for historiens personer, og os.

Kristi Himmelfart er en overset højtid, skubbet ind mellem påske og pinse, men den er såre nødvendig for logikken og for troen. Den opstandne må tilbage til

sin himmel, verden må befries for ham, for at disciplene og vi kan komme videre. Himmelsk bliver himmelsk og jordisk jordisk. Den levende døde, som har gået rundt blandt dødelige i 40 dage, sættes ind i sit rette element. Der bliver ryddet af, ligesom der blev stillet an. Guds komme til jorden skete i menneskeligt kød og blod, og det er som menneske, han går til sin himmel igen. Opstandelsen gik til livet på jorden, det er evangelisterne meget påpasselige med at fortælle os. Det var ikke en ånd eller et spøgelse, disciplene mødte i de fyrre dages gravøl efter påske, men et levende menneske, der havde været døden igennem, et menneske, de kunne røre ved, og som spiste og drak sammen med dem. Gennem behovet for næring viser vi vores menneskelighed. Og den menneskelighed tages alvorligt ved, at Gud døde fra hele menneskelivet og stod op til det igen.

Men hvis menneskelivet skal tages helt alvorligt, må han forlade os. Vi kan ikke have det levende lig gående rundt på jorden til evig tid, han må fjernes, så vi kan komme videre. Så vi kan komme i gang med fortolkningen, troens historier. Afskeden er nødvendig.

Der findes mennesker, som dyrker og tilbeder Satan i stedet for Kristus. Det hører til deres begrundelse for Satankulten, at Kristus svigtede menneskene ved at vende tilbage til himlen igen. Han skulle, synes de, være blevet på jorden blandt sine mennesker, han burde være hos os og støtte os med råd og dåd, trøst og hjælp. Han svigtede menneskenes tillid ved at forlade dem og efterlade dem alene. Nej, Satan, derimod, han er solidarisk med sine mennesker, han har ikke svigtet og vil aldrig gøre det. Han er blevet hos de mennesker, som Gud har forladt. Og han slipper dem aldrig.

Det kan være, at det himmelfartsbillede, evangelierne giver os, er lidt for idyllisk og fredfyldt. Det er ikke engang så sørgeligt som slutningen af Peter Plys. Det ser nærmest ud, som om disciplene er glade for at blive fri for Jesus, og det kan umiddelbart være lidt svært at forstå, at de så hurtigt fyldes med glæde, efter at Jesus har forladt dem definitivt. Det kan være vanskeligt at begribe, at Kristi himmelfart, afskedens dag, er en festdag. Hvor er sorgen fra Langfredag? Hvor er fornemmelsen af forladthed og efterladthed, som vi kender fra afskedens stunder?

Det kan da også godt ske, der har været en og anden, som har haft lyst til at hive ham i benene for at få ham ned på jorden igen, kan hælde at en og anden har

råbt: »Kom til- bage, vi er jo slet ikke færdige. Bliv hos os. Vi er slet ikke parat til at klare os selv endnu.« Det kan være, at nogen har syntes, det var tarveligt af ham at gå, ligesom fiaskoen var blevet til succes. Men det kan da også være, at nogen har udstødt et lettelsens suk. For en adskillelse har altid to sider. Den kan betyde både savn og befrielse. Vi kender det fra tætte menneskelige fællesskaber. Mellem forældre og børn. Mellem samlivspartnere. De, som kender os. De, som kender vore fejl, vore svagheder og dårlige vaner. De kan holde os fast i det samme billede, den samme rolle. Det kan føles utrygt at komme fra dem og skulle klare sig selv. Men det kan også føles som en befrielse, en nødvendighed for at komme ud af det gamle mønster og få frihed til at forme sit liv på ny. At flytte hjemmefra, at blive skilt, at blive efterladt, at skifte skole, at skifte arbejdsplads – er tungt og sørgeligt, men det er også en mulighed for forvandling. En mulighed for frihed til at blive noget andet end det billede, som bandt og låste fast. Eller til at fylde billedet ud uden hæmmende beskyttelse og tvang. Frihed til at vælge og vrage.

Sådan forlader Kristus disciplene og os for at sætte os fri til at vælge og vrage. Kristus tager sin viden om os med i himlen. Han tager spejlet med sig. Kristi himmelfart er et konkret udtryk for tilgivelsen, frisætningen, syndernes forladelse. Som Kristus fjernede sig selv og sin smertelige viden fra os, er syndernes forladelse frihed til, at vi kan forme vore liv i selvstændighed – på afstand af det uskønne billede, Gud viser os, og i håb til det andet billede af livet, vi har set et glimt af. Han flytter sig for at give udsyn til de mennesker, Gud elsker. Friheden, vi sættes i, er båret af hans tillid til, at vi kan vælge og vrage mellem liv og død, den er troen på det gode i os og mellem os.

Satan, derimod, har ikke tillid til menneskene. Han under os ikke friheden. Han binder og holder os i snor af jalousi og angst for, at vi ikke skal gøre hans vilje. Han holder bestandig det samme spejl op for os, så vi er bundet til at være dem, vi er. Hos ham er vi bundet til vores historie, den, som er fyldt med skyld og svigt. Han er som en dårlig terapeut, som lever af at fastholde klienten i sin bitterhed og sårethed, den terapeut hos hvem vi betaler 500 kr i timen for at få lov til at fortælle den samme gamle historie igen og igen uden at komme fri. Satan giver ikke frihed, han giver os ikke tilgivelse, det har han ingen kraft til, bundet som han er til jorden med lænker langt tungere end vores. Han er langt mere afhængig af os, end vi er af ham. For Satan har ingen til at bære sig op i himlen. Han har ingen til at krone sig med glans og værdighed.

Kristus ville have svigtet os ved at leve videre på jorden i menneskeskikkelse. Han var nødt til at forlade os, netop ikke for at svigte os, men for at være hos os med den kraft, som sætter os fri af det djævelske fastlåste menneskebillede. Han satte os fri med den kraft, som løfter fra jorden. Han var nødt til at forlade os for ikke at spærre for vores udsyn. Han måtte blive gennemsigtig, for at vi gennem ham kan se hinanden. Han måtte blive til billede, til fortolkning, for at vi kan se det ægte og sande menneskeliv i guddommelighedens lys. For et billede kan kun forestille noget forskudt fra virkeligheden. En lignelse må kun dække delvis, hvis den skal bringe klarhed. Derfor er himmelfarten en lignelse på tilgivelse og frihed. Når Kristus tager plads på sin trone i himlen og krones af Guds engle, er det for menneskelivets skyld. Derfor er Kristi himmelfartsdag en festdag, en højtid i verden lige der hvor den når til himlen.

Mens englene fejrer, at Gud er kommet til sig selv i himlen, ånder disciplene lettet op på jorden. Og det frie åndedræt bruger de til lovsang. De fortsætter den gudstjeneste, Jesus havde påbegyndt. Nu hvor han har forladt deres private fællesskab, kan de lovsynge Gud. Den Gud, der ingen steder bor for at kunne være alle steder.

Midt imellem disciplene kan vi tage afsked med den guddommelige fortælling. Han måtte forlade dem for at komme til os. Han måtte forlade det fortryllede sted på jorden, hvor han satte sine fødder, for at gøre hele jorden fortryllet.

Hvor ved vi det fra? Hvordan kan vi vide, hvor han skulle hen og hvorfor? Det ved vi kun, fordi vi endnu ikke har fået hele slutningen med. Der er en højtid endnu. Forfatteren har endnu ikke fået det sidste ord. Den forfatter, som vi kalder Helligånden, og som vi fejrer til pinse, fordi vi ikke kan rumme det hele på én gang. Helligånden er fortolkeren, som lader os og disciplene komme derfra. Med dens hjælp er enden god og afskeden glædelig. Vi kan holde gudstjeneste, fyldes med glæde og lovprise Gud, som for til himmels for at komme til verden.

Amen.

Kilde

Karin Friis Plum: "Og det blev morgen, tredje dag. Prædikener", s. 71-76. ANIS. 1998.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Anden tekstrække, Kristi himmelfartsdag, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karin-friis-plums-praediken-kristi-himmelfartsdag>